

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodnicząca:	SSO Łucja Oleksy-Miszczyk
Protokolant:	protokolant sądowy Wioleta Motyczka

po rozpoznaniu w dniu 3 marca 2016 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa M. M. (1), M. M. (2)

przeciwko Skarbowi Państwa - Sądowi Rejonowemu w Gliwicach

o zapłatę

- 1) oddala powództwo o zapłatę;
- 2) umarza postępowanie w części dotyczącej stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia;
- 3) zasądza od powodów M. M. (1) i M. M. (2) na rzecz pozwanego Skarbu Państwa –Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 3.600 (trzy tysiące sześćset) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Łucja Oleksy-Miszczyk

Sygnatura akt I C 186/15

UZASADNIENIE

Powodowie M. M. (1) i M. M. (2) w pozwie skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa – Sądowi Rejonowemu w Gliwicach wnieśli o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia – wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 25 sierpnia 2009r. wydanego w sprawie I C 440/09 oraz zasądzenie od pozwanego solidarnie na ich rzecz kwoty 200.000,- zł tytułem naprawienia szkody wyrządzonej w/w orzeczeniem. W uzasadnieniu powodowie wywodzili, iż wyrokiem zaocznym z dnia 25 sierpnia 2009r. Sąd Rejonowy w Gliwicach nakazał ich eksmisję z lokalu położonego w G. przy ul. (...) bez prawa do lokalu socjalnego i nadal wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności. Wydając wyrok Sąd przyjął za prawdziwe twierdzenia o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie, nie uznając by budziły one uzasadnione wątpliwości. W szczególności Sąd stwierdził prawidłowość złożenia powodom oświadczenia o wypowiedzeniu umowy najmu w formie pisemnej. Powodowie podnieśli, że w istocie wypowiedzenie umowy najmu nie zostało im prawidłowo doręczone, a zatem wyrok zaoczny wydany został niezgodnie z prawem. Wypowiedzenie doręczone zostało na adres przy ul. (...) w G. i odebrane przez J. S. (1) - pracownika firmy wykonującej remont w mieszkaniu. Nie zostało zatem doręczone w sposób prawidłowy, osoba ta bowiem nie była domownikiem powodów. Również podstawa wypowiedzenia umowy najmu, tj. rzekome niezamieszkiwanie powodów w lokalu, była nieprawidłowa. Powodowie cały czas zamieszkiwali w tym lokalu, a jedynie

z uwagi na długotrwały remont okresowo tam nie przebywali. Wobec nieprawidłowości w doręczeniu powodom oświadczenia o wypowiedzeniu stosunku najmu w istocie nie doszło nigdy do jego rozwiązania. Pozwany dopuścił się zatem wydania wyroku eksmisyjnego z rażącym naruszeniem prawa, albowiem treść pozwu budziła poważne wątpliwości co do prawdziwości twierdzeń Gminy G. o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie. , a tym samym wyrok został wydany z naruszeniem art. 339 § 2 k.p.c.

Pismem z dnia 7 sierpnia 2015r. (k.29) powodowie ograniczyli pozew jedynie do żądanie zapłaty kwoty 200.000 zł. Kolejnym pismem, które wpłynęło do Sądu w dniu 16 listopada 2015r. (k.123) sprecyzowali żądanie w ten sposób, że wnieśli o zasądzenie od pozwanego solidarnie na ich rzecz kwoty 100.000 zł. tytułem odszkodowania za wydanie orzeczenie niezgodnego z prawem oraz kwoty 100.000 zł. tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Pozwany w odpowiedzi na pozew (k. 49) wniósł o oddalenie powództwa. W pierwszej kolejności podniósł zarzut przedawnienia powództwa, a niezależnie od tego zakwestionował żądanie zarówno co do zasady jak i wysokości. Podniósł, że do pozwu w sprawie I C 440/09 Sądu Rejonowego w Gliwicach dołączono nie tylko wypowiedzenie umowy najmu, ale także odwołanie powodów od tego wypowiedzenia datowane na 30 czerwca 2008r. W tych okolicznościach nie było podstaw do uznania, że wypowiedzenie zostało doręczone nieskutecznie. Niezależnie od tego podkreślił, że treść wypowiedzenia była powodom znana albowiem dołączyli je do pozwu wniesionego w innej sprawie w dniu 21 stycznia 2009r (I C 81/09 Sądu Rejonowego w Gliwicach). Pozwany wywodził również, że powodowie nie wykazali przesłanek odpowiedzialności deliktowej Skarbu Państwa wynikających z art. 417 k.c. Uzasadniając zarzut przedawnienia pozwany powołał się na przepis art. 442¹ k.c. oraz na fakt, że powodowie znali treść wyroku wydanego w sprawie I C 440/09 Sądu Rejonowego w Gliwicach co najmniej od dnia 10 grudnia 2009r., a więc od tego dnia rozpoczął bieg trzyletni termin przedawnienia. Jako dowód tej okoliczności pozwany powołał protokół rozprawy z dnia 29 października 2009r. w sprawie I C 81/09 Sadu Rejonowego w Gliwicach. Niezależnie od tego pozwany podniósł, że w niniejszej sprawie nie zaszły przesłanki wskazane w art. 424¹# k.p.c. uzasadniające wystąpienie z roszczeniem zapłaty odszkodowania z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem bez poprzedniego stwierdzenia niezgodności orzeczenia z prawem w postępowaniu ze skargi w trybie przepisu art. 424¹ k.p.c.

Sąd ustalił co następuje:

Przed Sądem Rejonowym w Gliwicach toczyła się sprawa z powództwa Gminy G. przeciwko M. M. (2) i M. M. (1) o eksmisję z lokalu położonego w G. przy ul. (...). Pozew wpłynął w dniu 27 kwietnia 2009r. i został zarejestrowany pod sygnaturą I C 440/09. Z uzasadnienia pozwu wynika, że lokal stanowi własność Gminy G., a powodom przysługiwało prawo najmu tego lokalu. Powodowie nie zamieszkiwali w w/w lokalu pomimo kierowanych do nich wezwań, skutkiem czego Gmina pismem z dnia 16 czerwca 2008r. wypowiedziała powodom umowę najmu ze skutkiem na dzień 31 grudnia 2008r. Powodowie w dniu 30 czerwca 2008r. złożyli odwołanie od wypowiedzenia umowy najmu, nie podnieśli jednak żadnych argumentów, które przesądzałyby o słuszności zmiany decyzji. Jako, że powodowie odmówili wydania lokalu Gmina wystąpiła ze stosownym powództwem (kopia pozwu w sprawie I C 440/09 k.154 i nast. akt). Do pozwu w sprawie I C 440/09 dołączono m.in. wypowiedzenie umowy najmu lokalu z dnia 16 czerwca 2008r. (kopia k. 164), dowód jego doręczenia powodom (k. 165) oraz odwołanie powodów od wypowiedzenia umowy najmu datowane na 30 czerwca 2008r., a złożone w (...) w G. w dniu 2 lipca 2008r. (kopia k. 161). W treści odwołania powodowie wskazali zarówno datę pisma zawierającego wypowiedzenie, jak i jego dokładny numer : (...). Z dowodu doręczenia wypowiedzenia umowy najmu wynika, że doręczenie nastąpiło w dniu 26 czerwca 2008r. pod adresem G. ul. (...). Potwierdzenie odbioru podpisane zostało przez J. S. (1) – pracownika wykonującego remont w lokalu. W sprawie I C 440/09 przed wydaniem wyroku zaocznego fakt odebrania przesyłki przez J. S. nie był podnoszony. Na potwierdzeniu odbioru nie odnotowano w sposób czytelny kto odebrał przesyłkę. Podpis osoby odbierającej jest częściowo nieczytelny. Charakter pisma i sposób jego wyrobienia wskazuje raczej na osobę dorosłą, a mimo częściowej nieczytelności podpisu można przyjąć, że nie jest to imię i nazwisko żadnego z powodów.

Na rozprawie w dniu 25 sierpnia 2009r. pomimo prawidłowego zawiadomienia stron nikt się nie stawił (kopia protokołu k. 182). Wyrokiem zaocznym z dnia 25 sierpnia 2009r. Sąd Rejonowy w Gliwicach nakazał powodowi opuszczenie i opróżnienie lokalu spornego lokalu mieszkalnego i wydanie go Gminie G. w stanie wolnym od osób i rzeczy. Nie przyznano powodowi prawa do lokalu socjalnego. Sąd orzekł również o kosztach procesu i nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności (kopia wyroku k. 183). W dniu 15 grudnia 2009r. powodowie wnieśli sprzeciw od wyroku zaocznego (k. 184). Postanowieniem z dnia 29 grudnia 2009r. Sąd Rejonowy w Gliwicach odrzucił wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego i odrzucił sprzeciw (k. 186). Powodowie wnieśli zażalenie na powyższe postanowienie (k. 188). Postanowieniem z dnia 24 sierpnia 2010 r. Sąd Okręgowy w Gliwicach odrzucił zażalenie powodów na rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego odrzucające wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego i oddalił zażalenie na rozstrzygnięcie w przedmiocie odrzucenia sprzeciwu (k. 194). Odpis postanowienia Sądu Okręgowego doręczono powodowi w dniu 11 września 2010r. (k.199,200).

W dniu 21 stycznia 2009 r. powodowie wnieśli do Sądu Rejonowego w Gliwicach pozew o ustalenie istnienia stosunku najmu . Pozew zarejestrowano pod sygnaturą I C 81/09 (kopia pozwu k. 217). Do tego pozwu dołączyli kopię wypowiedzenia umowy najmu z dnia 16 czerwca 2008r. (k. 219 – załącznik do pozwu w sprawie I C 81/09). Na rozprawie w dniu 29 października 2009r. pełnomocnik Gminy G. złożył odpis wyroku zaocznego wydanego w sprawie I C 440/09, odpis doręczono również pełnomocnikowi powodów (protokół rozprawy z dnia 29.10.2009r. w sprawie I C 81/09 k. 220). Wyrokiem z dnia 10 grudnia 2009r. Sąd oddalił powództwo w sprawie I C 81/09. W uzasadnieniu Sąd powołał się na przepis art. 365 § 1 k.p.c. i wydany w sprawie I C 440/09 wyrok orzekający eksmisję (wyrok w sprawie I C 81/09 z uzasadnieniem k. 224 i nast.). Wyrokiem z dnia 3 marca 2010r. Sąd Okręgowy w Gliwicach oddalił apelację od wyroku z dnia 10 grudnia 2009r. (k. 227).

Aktualnie między powodami, a Gminą G. toczy się postępowanie o stwierdzenie nieważności wypowiedzenia powodowi umowy najmu (Sygn. II C 3006/15 Sądu Rejonowego w Gliwicach – pierwotnie II C 1797/14 tego Sądu – k. 205 i nast.).

Opisany wyżej stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dokumentów znajdujących się w aktach I C 440/09, I C 81/09 i II C 3006/15 Sądu Rejonowego w Gliwicach. W chwili przeprowadzania dowodów Sąd dysponował oryginałami akt, jednak w związku z czynnościami podejmowanymi w innych postępowaniach akta zostały zwrócone, a do niniejszej sprawy dołączono kopie dokumentów sporządzone na zarządzenie przewodniczącego. Wiarygodność powołanych wyżej dokumentów nie była kwestionowana przez żadną ze stron. Okazały się one wystarczające do dokonania jednoznacznych ustaleń w zakresie niezbędnym dla rozpoznania niniejszej sprawy.

Sąd oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z przesłuchania świadków Ł. M., N. M., G. K., B. K., J. S. (1), A. P., M. W., P. K., Z. S., L. M. , W. C., K. D., S. W. albowiem okoliczności na jakie świadkowie zostali powołani nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Świadkowie – zgodnie z zakreśloną przez powodów tezą dowodową zeznawać mieli bowiem na okoliczności dotyczące zasadności wypowiedzenia przez Gminę G. stosunku najmu, a kwestia ta nie jest przedmiotem postępowania w niniejszym procesie. Orzekając o żądaniu pozwu Sąd w niniejszej sprawie bada prawidłowość i zgodność z prawem działania Sądu orzekającego w sprawie I C 440/09 jako statio fisci pozwanego Skarbu Państwa. Poza sporem jest, że Sąd Rejonowy wydając wyrok zaoczny nie badał istnienia podstaw do wypowiedzenia stosunku najmu, a oparł się jedynie na okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie, uznając, że nie budzą one uzasadnionych wątpliwości . Powództwo w niniejszej sprawie oparte zostało na zarzucie naruszenia art. 339 § 2 k.p.c. W tej sytuacji przedmiotem ustaleń jest istnienie przesłanek do wydania wyroku zaocznego, a nie zasadność dokonanej przez Gminę G. wypowiedzenia umowy najmu. Co prawda wszyscy świadkowie powołani zostali również na okoliczność „braku podstaw do wydania wyroku zaocznego uwzględniającego pozew o eksmisję wyłącznie na podstawie dowodów dołączonych do pozwu Gminy G.”, niemniej przesłuchiwanie świadków na te okoliczności jest niecelowe, albowiem podstawy do wydania wyroku zaocznego zakreśla przepis art. 339 § 2 k.p.c., który znajduje w danej sprawie zastosowanie na podstawie oceny Sądu orzekającego w oparciu o przedstawiony w pozwie i załączonych dokumentach materiał. Przekonania świadków na temat tego czy przesłanki do wydania wyroku zaocznego istniały czy też nie, nie mają w tej sytuacji znaczenia.

Z uwagi na dokonane ustalenia faktyczne, a także ze względu na podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczenia Sąd pominął przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego d/s budowlanych, rzeczoznawcy majątkowego zmierzającego do ustalenia wartości rynkowej tytułu prawnego przysługującego powodowi do lokalu, albowiem okoliczność ta okazała się bez znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Sąd zważył co następuje:

Podstawą prawną dochodzonych w niniejszej sprawie roszczeń są przepisy art. 417 § 1 k.c. w związku z art. 417¹ § 2 k.c. Odpowiedzialność Skarbu Państwa oparta o powołane przepisy ma charakter odpowiedzialności deliktowej. Dla ustalenia jej istnienia konieczne jest zatem wykazanie wszystkich przesłanek odpowiedzialności deliktowej tj. zdarzenia sprawczego mającego postać bezprawnego i zawinionego działania lub zaniechania, szkody i związku przyczynowego między zdarzeniem sprawczym, a szkodą.

Art. 417¹ § 2 k.c. uzależnia od przedsądu odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną wydaniem niezgodnego z prawem aktu indywidualnego o charakterze władczym (prawomocne orzeczenie, ostateczna decyzja), w tym także, gdy wydanie aktu indywidualnego nastąpiło na podstawie aktu normatywnego niezgodnego z prawem. Chodzi więc o przypadki, gdy wadliwy jest akt indywidualny (niezgodny z normami prawnymi) albo bezprawny jest akt normatywny, stanowiący podstawę wydania aktu indywidualnego. Z kolei art. 424^{1b} k.p.c., który *expressis verbis* stanowi, że w wypadku prawomocnych orzeczeń, od których skarga nie przysługuje, odszkodowania z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem można domagać się bez uprzedniego stwierdzenia niezgodności orzeczenia z prawem w postępowaniu ze skargi, chyba że strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych.

Zdarzeniem sprawczym na jakie powołują się w niniejszej sprawie powodowie miało być wydanie niezgodnego z prawem prawomocnego orzeczenia w postaci wyroku zaocznego z dnia 25 sierpnia 2009r. w sprawie I C 440/09 Sądu Rejonowego w Gliwicach.

Zgodnie z art. 442¹ § 1 zd. 1 k.c. roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia. W ocenie Sądu w niniejszej sprawie termin ten rozpoczął bieg w dniu 11 września 2010r. tj. w dniu, w którym powodowi doręczono odpis postanowienia Sądu Okręgowego w Gliwicach z 24 sierpnia 2010 r. , w którym to postanowieniu odrzucono zażalenie powodów na rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego odrzucające wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego w sprawie I C 440/09 i oddalono zażalenie na rozstrzygnięcie w przedmiocie odrzucenia sprzeciwu. Z tą bowiem chwilą powodowie powzięli informację, iż wyrok zaoczny w sprawie I C 440/09 Sądu Rejonowego w Gliwicach jest prawomocny, co jest zdaniem Sądu w realiach niniejszej sprawy jednoznaczne z faktem powzięcia wiadomości o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia. Trzyletni termin przedawnienia roszczenia upłynął zatem z dniem 11 września 2013r. Powództwo wniesione zostało w dniu 22 lipca 2015r. (data stempla pocztowego na kopercie), a zatem po upływie terminu przewidzianego w art. 442¹ § 1 zd. 1 k.c. Podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia okazał się zatem zasadny , choć Sąd przyjął odmienną niż pozwany (korzystniejszą dla powodów) datę początkową jego biegu.

Przedstawioną w na rozprawie w dniu 3 marca 2016r. argumentację strony powodowej co do początku biegu przedawnienia trudno uznać za trafną, uzależnia ona bowiem rozpoczęcie biegu tego terminu od powzięcia przez powodów informacji o sposobie doręczenia wypowiedzenia umowy najmu, którą to informację powodowie mieli powziąć na podstawie pisma (...) doręzonego im 24 sierpnia 2013r. Z takim stanowiskiem nie sposób się zgodzić. Przede wszystkim podkreślenia wymaga, że powodowie w niniejszej sprawie dochodzą swoich roszczeń od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Gliwicach, nie zaś od Gminy G., a zatem wiążą doznanie szkody z działaniem Sądu Rejonowego w Gliwicach (wydaniem wyroku zaocznego w sytuacji braku przesłanek do jego wydania), nie zaś z działaniem Gminy G.. Ponadto, skoro powodowie twierdzą , że nie doręczono im skutecznie wypowiedzenia umowy najmu (co w świetle dokumentów zgromadzonych w sprawie I C 440/09 jest wątpliwe) oraz twierdzą, że nie odebrali

przesyłki zawierającej wypowiedzenie osobiście, to o tej okoliczności przecież musieli wiedzieć, a pismo (...) nie wnosi w tej kwestii niczego nowego. Na marginesie należy zauważyć, że potwierdzenie odbioru wypowiedzenia umowy najmu znajduje się w aktach I C 440/09, powodowie mogli zatem dokonać ustaleń w zakresie tego doręczenia na podstawie akt, bez pisemnych wyjaśnień (...).

W tej sytuacji wobec skutecznie podniesionego zarzutu przedawnienia powództwo podlega oddaleniu.

Niezależnie od tego Sąd nie dopatrył się bezprawności działania w czynnościach Sądu Rejonowego w Gliwicach zmierzających do wydania wyroku zaocznego. Za orzeczenie niezgodne z prawem uznaje się orzeczenie niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, a więc stanowiące „oczywistą i rażącą obrazę prawa”. Wadliwość orzeczenia powinna być oczywista i nie wymagać głębszej analizy prawniczej. Z całą pewnością w realiach niniejszej sprawy do takiej sytuacji nie doszło. Sąd Rejonowy wydając wyrok zaoczny dysponował dowodem doręczenia powodom wypowiedzenia umowy najmu, które nastąpiło co prawda do rąk J. S., jednak bez podniesienia stosownego zarzutu dotyczącego nieprawidłowości doręczenia, nie budzi żadnych wątpliwości. Do pozwu dołączono również odwołanie powodów od wypowiedzenia, co w oczywisty sposób wywołuje przekonanie, iż powodowie wypowiedzenie otrzymali i znali jego treść. Nie ma zatem żadnych postaw do przyjęcia, iż wyrok wydany został z naruszeniem art. 339 § 2 k.p.c., a co za tym idzie, iż ziszczyły się przesłanki odpowiedzialności Skarbu Państwa określone w art. 417 § 1 k.c. w związku z art. 417¹ § 2 k.c.

W tych warunkach Sąd powództwo oddalił, umarzając postępowanie w części w jakiej powództwo zostało ograniczone tj. co do stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 355 k.p.c.) i orzekając o kosztach w oparciu o zasadę odpowiedzialności stron a za wynik procesu wyrażoną w art. 98 k.p.c.

SSO Łucja Oleksy-Miszczuk